

**МІНІСТЕРСТВО
АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

Мінагрополітики
вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001
тел. 226-25-39, факс 278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
код ЄДРПОУ 37471967
e-mail: info@minagro.gov.ua

**MINISTRY
OF AGRARIAN POLICY AND
FOOD OF UKRAINE**

Minagropolicy
24, Khreshchatyk str., Kyiv 01001
tel. +380-44/226-25-39
fax +380-44/278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
e-mail: info@minagro.gov.ua

16.11.2017 № 37-60-7/25423

На № _____ від _____

**Державна регуляторна служба
України**

*Про погодження проекту наказу
Мінагрополітики*

Міністерство аграрної політики та продовольства України надсилає на погодження проект наказу “Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці” (далі – проект наказу).

Відповідно до Закону України “Про засади державної регуляторної політики” просимо погодити проект наказу у десятиденний термін.

- Додатки: 1. Проект наказу на 23 арк.
2. Копія повідомлення про оприлюднення на 1 арк.
3. Аналіз регуляторного впливу на 10 арк.

Перший заступник Міністра

Максим МАРТИНЮК

**МІНІСТЕРСТВО
АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

Мінагрополітики
вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001
тел. 226-25-39, факс 278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
код ЄДРПОУ 37471967
e-mail: info@minagro.gov.ua

**MINISTRY
OF AGRARIAN POLICY AND
FOOD OF UKRAINE**

Minagropolicy
24, Khreshchatyk str., Kyiv 01001
tel. +380-44/226-25-39
fax +380-44/278-76-02
web: www.minagro.gov.ua
e-mail: info@minagro.gov.ua

16 листопада 2017 року

ДОВІДКА

У зв'язку з відпусткою Міністра аграрної політики та продовольства України Тараса Вікторовича Кутового (лист Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 37454/1/1-17) та відповідно до пункту 25 розділу I Розподілу функціональних обов'язжень між Міністром та заступниками Міністра, затвердженого наказом Мінагрополітики від 04 листопада 2015 року № 413 (зі змінами), виконання обов'язків Міністра покладено на першого заступника Міністра Мартинюка Максима Петровича.

Директор Департаменту електронного
документообігу та контролю апарату

І. Кавун

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З

Київ

№ _____

Про затвердження Інструкції з
профілактики та ліквідації
аспергільозу птиці

Відповідно до статей 6, 7 Закону України “Про ветеринарну медицину”, підпункту 9 пункту 4 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1119,

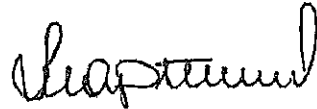
НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці, що додається.
2. Департаменту тваринництва забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Перший заступник Міністра

М. Мартинюк

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України “Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці”

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В останні роки птахівництво в Україні розвивається швидкими темпами, спостерігається стабільний приріст поголів'я птиці у всіх категоріях господарств.

За даними Державної служби статистики України, станом на 01 січня 2017 року поголів'я птиці в Україні розподілялося таким чином:

господарства населення – 91942,3 тис. голів;

сільськогосподарські підприємства – 118031,2 тис. голів;

усі категорії господарств – 209973,5 тис. голів.

Станом на 01 січня 2017 року в Україні 482 птахогосподарства різного напрямку.

Разом з тим в Україні періодично реєструється захворювання птиці на аспергільоз, що спричиняє збитки у птахівництві.

На цей час в Україні не існує нормативного акта (Інструкції) з профілактики та ліквідації цієї інфекційної хвороби.

Тому, враховуючи досягнення та розробки сучасної науки щодо діагностики, лікування та профілактики захворювання птиці на аспергільоз, беручи до уваги періодичні спалахи аспергільозу, в Україні, виникла нагальна потреба в розробці цієї Інструкції.

2. Мета і шляхи її досягнення

Мета розробки зазначеної Інструкції полягає в забезпеченні епізоотичного благополуччя в птахівничих господарствах України щодо аспергільозу, чіткому врегулюванню відносин між службою ветеринарної медицини та суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, виробництві продукції птахівництва гарантованої якості і безпеки та недопущенні захворювання людей на аспергільоз, при обслуговуванні птиці або при вживанні продукції птахівництва з неблагополучних птахогосподарств (пташників, ферм тощо).

3. Правові аспекти

У даній сфері правового регулювання діє Закон України “Про ветеринарну медицину”. Реалізація акта не потребує внесення змін, розроблення нових чи визнання актів такими, що втратили чинність.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація наказу не потребує додаткових фінансових витрат.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект наказу потребує погодження з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів,

Державною регуляторною службою України та державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

6. Регіональний аспект

Проект наказу не стосується питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць, а також функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку.

6¹. Запобігання дискримінації

У проекті наказу відсутні положення, які містять ознаки дискримінації. Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилась.

7. Запобігання корупції

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень. Громадська антикорупційна експертиза не проводилась.

8. Громадське обговорювання

Проект наказу розміщено та оприлюднено на офіційних веб-сайтах Міністерства аграрної політики та продовольства України та Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект наказу не стосується соціально-трудової сфери.

10. Оцінка регуляторного впливу

Проект наказу є регуляторним актом.

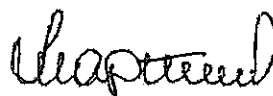
10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці

Проект наказу не має впливу на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Прийняття наказу забезпечить у повній мірі організацію та контроль за епізоотичною ситуацією щодо аспергільозу птиці, покращення методів боротьби з цим захворюванням, покращення можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств та визначить заходи безпеки у птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації аспергільозу птиці.

Перший заступник Міністра
аграрної політики та продовольства
України

Максим МАРТИНЮК

“ _____ ” 2017 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики
та продовольства України

від _____ № _____

ІНСТРУКЦІЯ

з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція встановлює порядок проведення профілактичних заходів спеціалістами ветеринарної медицини щодо недопущення захворювання птиці на аспергільоз, порядок проведення ветеринарно-санітарних заходів у випадках спалаху хвороби у птахогосподарствах різних форм власності порядок внутрішньогосподарського використання або подальшої реалізації одержаних яєць, м'яса та м'ясопродуктів від забою птиці та іншої продукції птахівництва при виявленні аспергільозу і є обов'язковою для виконання у птахогосподарствах, незалежно від форм

власності і відомчого підпорядкування, фізичними особами – підприємцями, спеціалістами ветеринарної медицини, які здійснюють діяльність у сфері птахівництва.

2. Аспергільоз (*Aspergillosis*), пневмомікоз, брудерне запалення легень, пліснявий мікоз - це захворювання, яке викликається пліснявими грибами роду *Aspergillus*.

У птахів хвороба характеризується ураженням органів дихання та серозних оболонок інших органів, а саме - печінки, кишечника, селезінки, нирок, центральної нервової системи та повітряні порожнини трубчастих кісток.

Найбільше етіологічне значення мають види *A. flavus*, *A. parasiticus* (афлатоксикоз, ціклотіазоновий токсикоз), *A. fumigatus* (аспергіллотоксикоз), *A. ochraceus* (охратоксикоз) і *A. clavatus* (аспергіллоклаватустоксикоз), які продукують різні афлатоксини.

Основні гриби роду *Aspergillus* продуценти мікотоксинів: *Aspergillus flavus* - афлатоксин А, В1, В2, G1, G2, Р та інші; *A. parasiticus* - афлатоксин В1, В2, М1, М2; *A. ochraceus* - охратоксин А.

До найбільш вивчених мікотоксинів відносяться афлатоксини, що виробляються грибом *Aspergillus flavus*. Вони виділені в кристалічному вигляді, з'ясовано їх структура та механізм дії (афлатоксини викликають циротичні зміни печінки, володіють нефротоксичними і канцерогенними властивостями).

3. Аспергільоз набув розповсюдження серед домашньої, декоративної та дикої птиці. Хворіють аспергільозом кури, індики, качки, гуси, голуби та інші птахи.

4. Найбільш чутливий до хвороби молодняк, особливо індичата та курчата, хвороба яких перебігає гостро, часто набуває форми ензоотій, супроводжується значним відходом до 45-90%. У дорослої птиці, у тому

числі водоплавної та болотної аспергільоз перебігає у хронічній формі з незначним відходом.

Аспергільоз має велике значення в ситуаціях обмежених просторів, де свою роль можуть грати стресові фактори, або наявність підстилки або зерна ураженого грибами.

5. Хвороби птахів, спричинені аспергілами, умовно поділяються на чотири групи:

мікози (аспергільози) - інфекційні хвороби, що виникають у птиці шляхом первинного інфікування різних органів та тканин аспергілами, або в результаті вторинної інфекції ослабленого організму птахів (туберкульоз, гістоплазмоз), чи після лікування протигрибковими антибіотиками;

мікотоксикози (аспергілотоксикози) - неінфекційні захворювання, виникають внаслідок вживання кормів, уражених токсичними грибами, які продукують та накопичують в кормових субстратах мікотоксини;

мікозомікотоксикози (аспергіломікозомікотоксикози) - хвороби, спричинені патогенними токсичними штамами грибів *A. fumigatus*, *A. flavus*.

алергічні захворювання, які виникають внаслідок інгаляції спорами або внаслідок інших контактів с грибами, які проявляються у вигляді кон'юнктивитів, порушення роботи дихання, ураження центральної нервової системи.

6. Збудники хвороби належать до вищих недосконалих грибів класу *Deuteromycetes*, роду *Aspergillus*, групи головчастих цвілій. Основними збудниками аспергільозу є: *Aspergillus fumigatus* Fres, *Aspergillus flavus* Link, *Aspergillus niger*, *Aspergillus nidulans*. Це – аеробні мікроорганізми, тобто оксифіони - організми, які можуть існувати тільки при наявності вільного молекулярного кисню. Однак є повідомлення про те, що *Aspergillus fumigatus* може розвиватися і в анаеробних умовах.

Але в патологічний процес можуть бути залучені і інші мікроорганізми

(*A. terreus*, *A. glaucus*, *A. nidulans*, *A. niger*, *A. amstelodami*, *A. nigreskes*).

Спори *Asp. Fumigatus* є гладкими, без кольору, а ближче до везікул світло-зелені. Їх довжина складає до 300 мкм, а діаметр 5-8 мкм.

Спори *Asp. flavus* мають довжину 100 мкм і діаметром 10-65 мкм, без кольору, мають жорстку структуру і товсті стінки.

У місцях локалізації (слизова оболонка гортані, трахеї, бронхів, а також легені та повітроносні мішки) спори гриба проростають і викликають запальну реакцію частіше у вигляді вузликів (аспергільом) і місцевою клітинною інфільтрацією з наявністю гігантських клітин та ексудативних явищ. У центрі вузлика можна виявити колонію гриба, що складається з розгалуженого міцелію. Крім того, спори гриба (рідше міцелій) можуть лімфогематогенним шляхом розноситися по всьому організму, осідати й розвиватися у тканинах і органах. В організмі гриби, при сприятливих умовах, посилюють свої патогенні властивості, виділяють протеолітичні ферменти й ендотоксини з гемолітичними і токсичними властивостями.

Гриби розвиваються на вологих стінах приміщень, годівницях, кормах, підстилці, посліді. Не виключена можливість проростання міцелію гриба в зерні, що зумовлює його зараженість. При складуванні вологих кормів, соломи, можливе їх зігрівання, що сприяє розвитку та розмноженню грибів, після їх висихання пил повністю складається із спор грибів. При вдиханні спор відбувається інфікування організму, що спричинює захворювання.

7. Спори аспергіл досить стійкі до дії фізичних та хімічних чинників. Кип'ятіння інактивує спори гриба протягом 5-10 хвилин. З хімічних речовин на *Asp. fumigatus* діють хлорне вапно, формалін, фенол, хлорамін, їдкий натр, але у високих концентраціях та тривалій експозиції.

8. Для дезінфекції необхідно використовувати 10% - ий розчин формаліну, 5% - ий розчин лізолу або 3% - ий розчин карболової кислоти,

10% - ий розчин йоду одно хлористого та ін. Культура гриба, вирощена на злаках, знезаражується 3% - им розчином їдкоого натру протягом двох годин, 3% - им розчином карболової кислоти – за одну годину і 5% - им формаліном -за 10 хвилин.

9. Культивування *Aspergillus fumigatus* здійснюють на агарі Чапека. При цьому утворюються колонії, що розростаються, які виглядають рівними або шорсткуватими з розвиненим повітряним міцелієм, який надає їм повстаний вигляд білого кольору, а потім зеленого, чорний колір властивий зрілим культурам, які перебувають у стадії плодоносіння. Якщо подивитися на звороті вирости колонії, то вони виглядають безбарвними або жовтуватокоричневого кольору. В препаратах, виготовлених з вирощеної культури можна побачити гладкі, короткі, зеленого кольору конідіеносці, повітряні гіфи септировані і без перегородок. Стерігми мають одноярусний склад, конідії темно-зеленого кольору, округлі, шипуваті або кулястої форми. Щодо *Aspergillus flavus* і *Aspergillus niger*, то вони на агарі Чапека формують колонії, що широко розлітаються, з рясним плодоносінням. Колір колоній залежить від маси конідій, що розвиваються на конідіеносіях. В препаратах з культури можна виявити за допомогою мікроскопії безбарвний або світлий септирований міцелій.

10. Джерелом інфекції є хвора птиця, заражені спорами гриба корма (пшениця, жито, ячмінь, овес, рис, кукурудза, сорго) і підстилка. Зараження відбувається переважно через органи дихання або травний канал, а також через яйця, які обсімененні спорами грибів. Причинними факторами є антисанітарні умови утримання, скупченість, неповноцінна годівля, часте застосування антибіотиків, захворювання різної етіології.

11. Аспергільоз виникає як наслідок використання недоброякісних кормів та підстилки (солома), що уражені грибом *Aspergillus*. Спалахи

аспергільозу відмічають і при заспореності інкубаторів. Це відбувається у разі порушення зоогігієнічних умов утримання батьківських стад, коли інкубаційні яйця можуть уражатися грибами в гніздах, спричиняючи загибель ембріонів та зараження молодняку в інкубаторах. При цьому збудник аспергільозу проникає через пори шкаралупи та уражає ембріони. Аспергільоз уражає в основному молодняк, захворюваність при цьому досягає 80%, а при несприятливих умовах хворіють і дорослі птахи до 50% випадків.

12. Інкубаційний період триває 3-10 днів.

Характерні симптоми хвороби: кашель, кон'юктивіти, судоми та діарея. Із дзьоба та носових отворів може витікати серозна або піниста рідина. Дихання прискорене, затруднене, супроводжується хрипами, дзьоб відкритий, для полегшення дихання птиця витягує шию. Хвора птиця стає пригніченою, млявою, сонливою та малорухомою. При ураженні повітроносних мішків видих супроводжується характерними хрипами і свистом, відмічаються симптоми ускладненого дихання.

У індичат та курчат характерними ознаками можуть бути явища менінгоенцефаліту.

У гусенят спостерігають млявість, затруднене дихання, прогресуюче схуднення; птиця кладе голову на підлогу, лежить не рухаючись та згодом гине.

При спалаху аспергільозу в 2-4-денних гусенят можуть бути виділення з носових отворів з домішкою сірих пластівців, іноді з кров'ю.

При дії афлатоксинів птиця частково відмовляється від корму оскільки відмічаються некротичні ураження ротової порожнини, кінчика язика. Птиця втрачає у вазі і знижується її продуктивність. При дії охратоксинів відмічають поліурію, що призводить до появи великої кількості вологого посліду, некроз кінчика гребня.

При афлотоксикозі знижується репродуктивна здатність птиці, а саме погіршується якість сперми, зменшуються розміри яйця, маса і частка жовтка у яйці. Метаболіти афлатоксину можуть переходити в яйце, при цьому погіршується заплідненість, виводимість і життєздатність молодняку. Забруднення мікотоксинами корму племінних курей порушує імунний стан виведених курчат.

Наявність афлатоксину у кормах для птиці, особливо у високих концентраціях, знижує показники як клітинного, так і гуморального імунітету.

У курей батьківського стада, уражених охратоксином, відмічається зниження живої маси, продуктивності та маси яєць. Крім того, охратоксин може призвести до зменшення розміру яйця, його якості у цілому, погіршення міцності шкаралупи з характерними жовтими плямами на шкаралупі і високий відсоток яєць з кров'яними включеннями.

Трупне залякання достатньо виражене, трупи виснажені. Носові отвори склеєні, при натисканні з них виділяється сірувата слизова маса.

При ураженні верхніх дихальних шляхів знаходять ексудат жовтуватого або сіруватого кольору з домішками білуватих плівок, що закупорюють відповідні відділи дихального апарату. Слизові оболонки гіперемійовані.

При ураженні легень знаходять характерні аспергільозні вузлики розміром від ледь помітних до горошини білуватого, сіруватого або жовтуватого кольору, м'якої, еластичної або хрящової консистенції; на розрізі вони гомогенно-казеозні.

При гострому перебігу аспергільозу спостерігається локальна або дифузна пневмонія без утворення вузликів, легенева тканина гепатизована.

При хронічному перебігу центр вузлика розм'якшується, іноді вузлики зливаються в більш обширні конгломерати, на розрізі яких видно казеозні маси. В інших випадках спостерігається інкапсуляція та вапнування.

При ураженні черевних чи грудних повітряноносних мішків на їх оболонці знаходять дископодібні або пластинчаті нашарування товщиною 2-5 мм. Звертають на себе увагу гудзиково-колоподібні, концентричні, з плоскою або випуклою бляшкою в центрі колонії, іноді вкриті пухнастим нальотом (спороносні колонії). Колонії складаються з фібрину, клітинних елементів та міцелію гриба. Подібні осередки можна спостерігати на серозних оболонках грудної та черевної порожнин, а також на серозній оболонці кишечника. Інколи в черевній порожнині з'являється значна кількість червонуватої мутної рідини.

Спостерігають зміни в шлунково-кишковому тракті від незначної гіперемії до геморагічного запального процесу; особливо чітко ці явища виражені в дванадцятипалій кишці. У печінці відмічають застійні явища.

13. Охратоксин вражає проксимальні каналці, в результаті чого нирки стають блідими і збільшені в розмірах, накопичення уратів у суглобах і черевній порожнині. Охратоксин, як і афлатоксин викликає жирову дистрофію печінки і призводить до смерті птиці у зв'язку з нирковою недостатністю. Афлатоксин викликає некротичні ураження ротової порожнини, виразки шлунково-кишкового тракту.

II. Діагностика захворювання птиці на аспергільоз

1. Діагноз «аспергільоз» встановлюють на підставі клінічних ознак, епізоотичних даних, патологоанатомічних змін та результатів мікологічного дослідження.

Вирішальне значення в постановці діагнозу відіграє лабораторна діагностика, яка включає в себе виявлення збудника в матеріалі методом світлової мікроскопії, виділення чистої культури посівом на живильні середовища (агар Чапека, Сабуро, кров'яний, мозковий, кукурудзяний агари,

МПА - рН 5,5-6,5 та ідентифікацію збудника за культурально-морфологічними і живильними властивостями.

2. Для діагностики аспергільозу до лабораторії направляють свіжі трупи птиці, накладення, вузлики, шматочки уражених органів, мокротиння, яйця. Одночасно надсилають проби корму, підстилки, відходів інкубації, при необхідності - змиви зі стін та обладнання інкубаторію.

3. Для підтвердження патогенності виділених культур аспергіл застосовують біопробу на лабораторних тваринах (кролики, морські свинки, білі миші), яким вводять внутрішньовенно суспензію спор грибів, що викликає розвиток генералізованого процесу з типовим ураженням органів дихання, нирок, серця. На розтині у цих органах виявляють безліч дрібних вузликів з інтенсивним розвитком гриба. З метою диференціації виключають туберкульоз, пулороз, респіраторний мікоплазмоз, інфекційний бронхіт, а також диференціюють за допомогою мікологічних досліджень аспергільоз від мікозів, викликаних іншими цвілевими грибами. При дослідженні крові на присутність афлатоксину виявляють підвищений вміст сечовини і аміноазоту.

4. Для діагностики аспергільозу застосовують реакції імуноелектрофорезу, тест ELISA, РІФ, РП і РЗК. Позитивно зарекомендували себе також алергічні проби. Можна визначати вміст афлатоксину в кормі, що викликає підозру. Для цього середній зразок корму екстрагують органічними розчинниками, після грубого очищення екстракту його випарюють і піддають хроматографічному аналізу. Вміст токсину в зразку визначається шляхом порівняння кількості токсину, виділеного з зразка, з кількістю токсину в стандартному розчині.

Токсичність корму визначають, згодовуючи його курчатам, качкам, голубам та іншим тваринам, тобто ставлять біопробу.

III. Профілактика захворювання птиці на аспергільоз

1. Для профілактики захворювання птиці аспергільозом у птахогосподарствах незалежно від форм власності необхідно виконувати комплекс заходів, передбачених Ветеринарно-санітарними правилами для птахівницьких господарств і вимогами до їх проектування.

2. Керівники та спеціалісти птахогосподарств (власники або утримувачі птиці) організують захист господарства (об'єкта з утримання птиці) від занесення даної інфекції та її розповсюдження у господарстві і за його межами.

Для цього забезпечується:

годування птиці доброякісними, повноцінними кормами за раціонами, що відповідають її вікові і продуктивності;

недопущення використання для годівлі небезпечних в епізоотичному плані, токсичних, недоброякісних кормів (цвілі, почорнілі, затхлі);

використання кормів, що пройшли термічну обробку (грануляцію);

проведення просушки зерна під час збирання;

санітарний контроль якості кормів, що поступає в господарство;

належне зберігання кормів та кормових добавок, запобігаючи їх ураженню грибами різних видів з роду *Aspergillus*;

дотримання міжциклових профілактичних перерв з метою проведення механічного чищення та дезінфекції пташників, інкубаторію, складських приміщень, інвентарю, обладнання, тари, транспортних засобів;

санітарний контроль якості підстилки, що поступає в господарство;

проведення дезінфекції інкубаційних яєць;

санітарний контроль пакувального матеріалу і тари для яєць;

санітарний контроль в приміщеннях пташників та виробничої зони;
недопущення накопичення посліду та інших залишків, розростання чагарників та бур'янів;

засівання території навколо пташників багаторічними травами з метою попередження запиленості повітряного простору птахогосподарства та систематичне їх скошування;

у приміщеннях, де утримується птиця, зволоження підлоги водою на початку і в другій половині робочого дня, а один раз в 7-10 днів дезрозчином;

недопущення підмітання підлоги без попереднього зволоження;

систематичне омивання або орошування внутрішніх доріг господарства, стін пташників, особливо зі сторони вентиляторів, майданчиків, прилягаючих до пташників, газонів, дерев шляхом розпилення води за допомогою поливальної машини;

заходи щодо ліквідації шкідників.

3. Корма, що надходять в господарство повинні відповідати вимогам ДСТУ 4120-2002 “Комбікорма повнораціонні для сільськогосподарської птиці. Технічні умови.”

4. Проведення перевірки кормів у виробничій лабораторії господарства (при наявності), а також один раз на місяць - у державній акредитованій лабораторії ветеринарної медицини.

5. Проведення відбирання середніх проб від кожної партії комбікорму, що надходить, зернофуражу і зберігати в запечатаному вигляді при температурі не вище 12 °С протягом 1-1,5 місяці, а при закінченні зазначеного терміну проби кормів, що не викликали захворювання птиці утилізуються.

6. Ємності для зберігання розташовуються під покрівлею і розміщуються так, щоб уникнути утворення конденсату води на їх стінках.

В місцях, де після дощу застоюється вода необхідно робити дренажний стік.

7. Кормові матеріали та комбікорми необхідно зберігати в закритих упаковках або контейнерах.

Упаковки чи контейнери мають бути закриті таким чином, щоб при відкритті вони пошкоджувались та не могли бути повторно використані.

8. При звільненні ємності або приміщення (сховища), вони повинні бути ретельно очищені і продезінфеговані.

9. Для запобігання отруєнь мікотоксинами використовувати в комбікормах речовини, що зв'язують токсини (токсиноблокаторів-токсинобіндери). Ці речовини є високоактивні мінеральні абсорбенти (наприклад, силіконові порошки), які вводяться в корм і здатні абсорбувати (вбирати в себе) бактеріальні або грибкові токсини з травного тракту і виділятися з організму з послідом. Рекомендується вводити токсинобіндери протягом усього періоду вирощування або яйцекладки.

10. При утриманні птиці на глибокій підстильці використання тільки сухого підстилкового матеріалу, який зберігають у закритих приміщеннях.

Як підстилковий матеріал використовувати сфагновий торф, суміш тирси і солом'яної різки, тирси із соняшниковим лущинням, дерев'яну стружку, тирсу, штучне покриття та ін.

Категорично забороняється використовувати цвілу, мерзлу, сиру і не перевірену лабораторією підстилку.

Підстилку вкладають на попередньо очищену і продезінфіковану підлогу. Спочатку її посипають шаром вапна-пушонки з розрахунку 0,5 кг на 1 м², після чого настиляють підстилковий матеріал шаром 10-15 см для молодняку і 15-20 см для дорослої птиці. Верхній шар підстилки регулярно рихлять і в міру потреби, додають свіжу.

При зміні кожної партії птиці глибоку підстилку видаляють з послідуною утилізацією одним з надійних способів забезпечуючих зниження до мінімуму ризиків поширення інфекційних хвороб та проводять ретельне механічне очищення, дезінфекцію, дезінсекцію і дератизацію.

11. Для отримання якісного добового молодняку проводиться профілактику мікотоксикозів батьківських стад птиці.

12. Державний ветеринарно-санітарний нагляд і контроль щодо дотримання ветеринарно-санітарних вимог, правил, технічних регламентів та інших нормативно-правових актів птахофабриками, птахогосподарствами незалежно від форм власності здійснюється відповідно до вимог законодавства.

IV. Заходи при виявленні захворювання птиці на аспергільоз

1. У випадку захворювання або підозри на захворювання птиці на аспергільоз власник та/або спеціалісти ветеринарної медицини, які обслуговують дане господарство, зобов'язані негайно в усній формі повідомити про це територіальний орган Держпродспоживслужби і до прибуття спеціалістів компетентного органу з питань ветеринарної медицини району (міста) у господарстві вжити заходи щодо ізоляції вище вказаної птиці від здорової птиці птахогосподарства та інших епізоотично зв'язаних з ним птахогосподарств. Негайно провести заміну корму та підстилки.

2. У разі підтвердження діагнозу захворювання птиці на аспергільоз проводиться епізоотологічне розслідування з метою визначення походження та виникнення хвороби.

При виникненні захворювання, у зв'язку з годівлею недоброякісними кормами, відбирають проби від кожної партії комбікормів, зернофуражу та інших кормів у порядку, передбаченому стандартами, і направляють у державну акредитовану лабораторію ветеринарної медицини або Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи;

3. Пташник (відділення, ферма, господарство), де зареєстровано захворювання птиці на аспергільоз, оголошується в установленому порядку неблагополучним. Для встановлення джерела збудника і його локалізації вводяться карантинні обмеження, що:

1) забороняють:

переміщення птиці (крім відправлення птиці на забій), інвентарю, кормів між пташниками (відділеннями) у межах господарства;

вивезення інкубаційних яєць і птиці в інші господарства для інкубації та комплектації стада.

2) дозволяють:

ввезення у господарство інкубаційних яєць і добового молодняку птиці з господарств, благополучних щодо інфекційних хвороб птиці, за умови інкубації яєць в окремому інкубаторії після його санації (окремо від яєць даного господарства) та ізолюваного вирощування отриманого молодняку;

інкубація яєць, одержаних від птиці благополучних пташників, при умові їх використання для відтворення стада в межах даного господарства;

вивозити з благополучних пташників птицю на м'ясопереробні підприємства, хвору птицю забивають на санітарній бойні, а при її відсутності – на загальній лінії, з послідуною ретельною механічною очисткою та дезінфекцією або в окремі санітарні дні.

4. Ветеринарно - санітарну оцінку продуктів забою птиці проводять відповідно до Правил передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів.

5. При ускладненні ситуації за рекомендацією (вказівкою) керівника територіального органу Держпродспоживслужби району, області, птиця відправляється на забій, не чекаючи закінчення терміну експлуатації.

6. Покращують зоогієнічні умови утримання і годівлі птиці, звертаючи увагу на забезпечення птиці вітамінами, в т. ч. групи "А", "С", "Е".

7. Корма, підозрювані у зараженні спорами грибів, виключаються з раціону до отримання результатів лабораторних досліджень. Якщо причиною захворювання є запліснявілі корми або підстилка, вони вилучаються і знищуються.

8. Корма, уражені грибами, знищують. Інвентар промивають 5% розчином формальдегіду або 2% розчином їдконого натрію.

9. З лікувальною метою застосовуються йодисті препарати, протигрибкові антибіотики згідно з настановами (інструкціями) щодо їх застосування, які зареєстровані на території України.

10. В інкубаторіях відходи інкубації знищуються (спалюються). Проводиться дезінфекція приміщень інкубаторію і інкубаційних шаф

фунгіцидними препаратами згідно з настановами (інструкціями) щодо їх застосування.

11. У неблагополучному господарстві робиться технологічна перерва та проводиться санація інкубаторію (механічне чищення та миття інкубаторіїв із послідуною дезінфекцією).

12. Приміщення пташників, в яких зареєстровано аспергільоз, підлягає обов'язковій обробці, яка включає:

повне звільнення приміщення від птиці;

зрошення повітря та підлоги приміщень деззасобами фунгіцидної дії з метою попередження підняття пилу та спор *Asp. fumigatus* у повітря;

видалення посліду, залишків пуху, пера, кормів, механічну очистку та миття стін, стелі, підлоги, обладнання, інвентарю гарячою водою 70-80 °С;

проведення дезінфекції препаратами, які мають фунгіцидну дію згідно з настановами (інструкціями) щодо їх застосування та зареєстровані в установленому порядку в Україні;

біління стін, стелі;

промивання після дезінфекції напувалок, годівниць, протирання обладнання;

миття та додаткова дезінфекція підлоги;

проведення заключної дезінфекції з лабораторним контролем якості проведення.

13. Дезінфекція інкубаційних яєць проводиться тричі парами формальдегіду або іншими дезінфекційними засобами, які зареєстровані в Україні згідно з настановами щодо їх застосування. Перший раз як найшвидше після знесення в дезкамері пташника, другий раз перед

закладкою в інкубаційну шафу та третій раз дезінфекція інкубаційних яєць проводиться після перенесення у вивідні шафи.

14. У період карантинних обмежень повітря в інкубаторії щоденно дезінфікують протягом 5-6 днів підряд з перервою в 1-2 дні. Для дезінфекції інкубаторію використовують дезінфікуючі препарати фунгіцидної дії згідно з настановами (інструкціями) щодо їх застосування, які зареєстровані в Україні.

15. Проводиться санація аерозольним методом дихальних шляхів молодняку птиці після виводу, з одночасною дезінфекцією повітря приміщень високодисперсним 50% розчином йодтриетиленгліколю з розрахунку 1,3 мл³ протягом 5 хв. з послідувочою експозицією 15 хв. Санацію дозволяється проводити також іншими препаратами фунгіцидної дії згідно з настановами (інструкціями) щодо їх застосування, які зареєстровані в Україні.

На час аерозольних обробок ящики з добовим молодняком птиці розміщують у шаховому порядку.

16. При дезінфекції тари, транспортних засобів, спецодягу, спецвзуття застосовують режими дезінфекції як при спорових формах збудників та дерматомікозах.

Дезінфекція проводиться відповідно до вимог Інструкції з проведення санітарної обробки - дезінфекції, дезінсекції та дератизації об'єктів птахівництва.

17. Послід складують у бурти на ізолюваному майданчику для подальшого знезараження біотермічним методом. При активному біотермічному процесі бурт витримують не менше 45 діб. При температурі

навколишнього повітря нижче 0 °С, коли біотермічні процеси сповільнюються - термін знезараження збільшують до 90 діб.

18. Карантинні обмеження з господарства (відділення, ферми, пташника) знімають через 3 місяці після останнього випадку виявлення хворої або підозрілої у захворюванні птиці, проведенні заключних ветеринарно-санітарних заходів (чищення, дезінфекції та проведення лабораторних досліджень на якість дезінфекції тощо).

V. Правила безпеки для обслуговувального персоналу в неблагополучних щодо аспергільозу птиці птахогосподарствах

1. Захворювання, які викликають гриби роду *Aspergillus* відносяться до зооантропонозів і при певних умовах представляють загрозу здоров'ю людини.

Відомо, що аспергільоз людини є професійним захворюванням голуб'ятників, працівників птахогосподарств.

Крім пневмомікозів, аспергіли (*Aspergillus clavatus*, *Aspergillus fumigatus*) можуть викликати алергічні захворювання верхніх дихальних шляхів, вражати шкіру і слизові оболонки ротової порожнини.

2. Працівники птахогосподарств повинні проходити попередній (до прийняття на роботу) і періодичні (один раз на рік) профілактичні медичні огляди відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 року № 559 “Про затвердження переліку професій виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок”, дотримуватися санітарно - гігієнічного режиму на підприємстві та правил особистої гігієни.

3. При проведенні заходів при виявленні захворювання птиці на аспергільоз та при його профілактиці необхідно звернути увагу на техніку безпеки обслуговуючого персоналу при забої, общипуванні, розробці тушок тощо.

4. Працівники птахозабійних підприємств забезпечуються засобами індивідуального захисту (масками, спецодягом, засобами особистої гігієни) відповідно до вимог законодавства.

5. Використовувати індивідуальні засоби захисту персоналу (респіратори, спецодяг, спецвзуття), які будуть попереджувати інфікування, та забезпечувати мийними та дезінфікуючими засобами.

6. При роботі з хворою птицею спеціалісти забезпечуються спецодягом (халатами/комбінезонами, рушниками, шапочками, змінним взуттям, бахілами, гумовими рукавичками, респіраторами тощо) та іншими засобами індивідуального захисту, а також необхідними інструментами, посудом, мийними та дезінфекційними засобами.

7. Після закінчення роботи спецодяг і спецвзуття знезаражуються або знищуються.

8. Після проведення клінічного огляду птиці чи відбору проб, патматеріалу від неї необхідно вимити руки з милом (з дотриманням техніки обробки рук) та вмити обличчя.

9. Для миття рук використовують рідкі мийні засоби, які дозволені для використання в Україні.

10. Для запобігання ризику перехресного інфікування під час обробки рук персоналу необхідно використовувати безконтактний умивальник, безконтактний дозатор для мила, безконтактний дозатор для антисептика, пристрої для сушіння рук або дозатор с одноразовими полотенцями – серветками.

11. Особи, що працюють з деззасобами і хворою птицею, повинні чітко дотримуватись правил особистої гігієни.

12. Під час використання препаратів, що діють подразнюючи на слизові оболонки очей та органів дихання, працювати дозволяється тільки в протигазах або респіраторах та захисних окулярах, а при контакті з концентрованими розчинами необхідно користуватися гумовими рукавичками.

13. В аптечках першої допомоги повинні бути засоби, що нейтралізують дезінфекційні речовини, які використовуються і настанови щодо їх використання.

14. Палити та приймати їжу під час роботи з дезінфікуючими речовинами забороняється.

15. Після проведення дезінфекції обличчя та руки необхідно вимити теплою водою з милом.

16. До роботи з хворою птицею не допускаються особи з ознаками будь-яких захворювань або нездужання, а також особи старші 65 або молодші 18 років, вагітні жінки.

Заступник директора департаменту –
начальник відділу Департаменту
тваринництва

О. Альшанова

**Повідомлення про оприлюднення
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
“Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу
птиці”**

Мета розробки зазначеної Інструкції полягає в забезпеченні епізоотичного благополуччя України щодо аспергільозу птиці, покращенні методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращенні можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення аспергільозної інфекції у птахівничих господарствах різних форм власності, шляхом визначення заходів безпеки у птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації аспергільозу птиці.

Проект наказу оприлюднений шляхом його розміщення в мережі Інтернет на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики (www.minagro.gov.ua, розділ «Регуляторна політика») та Держпродспоживслужби (www.consumer.gov.ua, розділ – Діяльність, підрозділ – Обговорення проектів документів).

Зауваження та пропозиції стосовно проекту у письмовій та електронній формі просимо надавати протягом місяця з дня оприлюднення проекту наказу та аналізу регуляторного впливу в мережі Internet за адресами:

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 24, Міністерство аграрної політики та продовольства України, e-mail: info@minark.gov.ua.

01001, м. Київ, вул. Б. Грінченка, 1, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, e-mail: info@consumer.gov.ua.

03151, м. Київ, вул. Донецька, 30, телефон/факс: (044)242-30-35, 242-30-33, e-mail: dpc10@meta.ua, Державний центр ветеринарної медицини птахівництва.

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, Державна регуляторна служба України, e-mail: inform@dkrp.gov.ua.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики та
продовольства України**

Максим МАРТИНЮК

**Аналіз регуляторного впливу
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
“Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу
птиці”**

I. Визначення проблеми

Забезпечення здоров'я тварин і птиці та епізоотичного благополуччя країни – одне з найважливіших завдань Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, тому завжди приділяється значна увага організації та проведенню заходів щодо захисту птиці та людей від збудників заразних хвороб, насамперед спільних для птиці та людини, а також зменшення або усунення ризиків виникнення таких хвороб.

За даними Державної служби статистики України, станом на 01.01.2017 року поголів'я птиці в Україні розподілялося таким чином:

господарства населення – 91942,3 тис. голів;

сільськогосподарські підприємства – 118031,2 тис. голів;

усі категорії господарств – 209973,5 тис. голів.

Станом на 01.01.2017 року в Україні 482 птахогосподарства різного напрямку.

На сьогоднішній день епізоотична ситуація щодо хвороб птиці на території України, в країнах, які безпосередньо межують з Україною, або мають тісні економічні зв'язки, залишається напруженою, постійно загрожуючи українським виробникам птиці.

Інфекційні захворювання	станом на 01.01.2014		станом на 01.01.2015		станом на 01.01.2016		станом на 01.01.2017	
	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів
Інфекційний ларинготрахеїт	-	-	-	-	-	-	1	305
Грип птиці (інфлюенца)	-	-	-	-	-	-	4	1800
Колібактеріоз (ешеріхіоз)	16	45190	10	16188	18	72169	7	108
Кокцидіоз (еймеріоз)	30	38	6	9	6	14	6	13
Пастерельоз	2	3	7	18	3	48	3	14
Псевдомоноз	-	-	1	5	-	-	-	-
Сальмонельоз	3	177366	15	1552290	8	501717	9	1509096
Стрептококоз	-	-	1	4	-	-	-	-
Стафілококоз	-	-	1	10	-	-	-	-
Туберкульоз	-	-	-	-	3	3	1	1
Аскаридіоз	13	32	-	18	10	14	5	7
Гетеракідоз	-	-	12	14	7	9	9	18
Кнемідокоптоз	-	-	-	-	1	1	-	-
Аспергільоз	1	50000	-	-	-	-	-	-

Набагато легше та економічно доцільно попередити виникнення хвороби, ніж вживати заходів щодо її ліквідації.

Необхідністю прийняття проекту наказу є забезпечення виконання першочергових ветеринарно-санітарних заходів щодо недопущення занесення на територію птахогосподарств збудників інфекційних хвороб птиці та отримання окремого зоосанітарного статусу.

Слід зазначити, що зазначений регуляторний акт не враховує останні зміни в законодавстві, а також оновлену практику застосування заходів з профілактики інфекційних хвороб птиці та сучасні методи, тому проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів.

Разом з тим в Україні періодично реєструється захворювання птиці на аспергільоз, що спричиняє економічні збитки у птахівництві.

На цей час в Україні не існує нормативного акта (Інструкції) з профілактики та ліквідації цієї інфекційної хвороби.

Тому, враховуючи досягнення та розробки сучасної науки щодо діагностики, лікування та профілактики захворювання птиці на аспергільоз, беручи до уваги періодичні спалахи аспергільозу, в Україні, виникла нагальна потреба в розробці цієї Інструкції.

З метою визначення чіткого переліку протиепізоотичних заходів, направлених на недопущення виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб і забезпечення епізоотичного благополуччя птахівництва, а в разі виникнення інфекційної хвороби - організації проведення заходів для ліквідації хвороби і недопущення її поширення, Міністерством аграрної політики та продовольства України спільно з Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів розроблено проект наказу «Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці» (далі – проект наказу).

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-

II. Визначення цілей державного регулювання

Мета розробки зазначеної Інструкції полягає в забезпеченні епізоотичного благополуччя в птахівничих господарствах України щодо аспергільозу, чіткому врегулюванні відносин між службою ветеринарної медицини та суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, виробництві продукції птахівництва гарантованої якості і безпеки та недопущенні захворювання людей на аспергільоз, при обслуговуванні птиці або при вживанні продукції птахівництва з неблагополучних птахогосподарств (пташників, ферм тощо).

Крім того, прийняття проекту наказу забезпечить правове підґрунтя для здійснення ветеринарно-санітарних заходів у відповідності до чинного законодавства України.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Збереження status quo
Альтернатива 2	Інший, від запропонованого способу - нерегуляторні механізми (ринкова саморегуляція)
Альтернатива 3	Прийняття запропонованого проекту Наказу

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні	Прямі витрати відсутні. Проте в разі виникнення епізоотії, за відсутності необхідного регулювання неминучі, пов'язані із неконтрольованим поширенням збудника та втратами господарств від вимушеного забою, загибелі птиці, знищення продукції тощо.
Альтернатива 2	Часткове заповнення правової прогалини. Відсутність потреби витрачатись на заходи з профілактики.	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування. Проте в разі виникнення хвороби та конфліктних ситуацій, пов'язаних із необхідністю проведення лікувальних заходів і оздоровлення господарства можливі небажані конфлікти та суперечки щодо правового статусу рекомендаційних норм.
Альтернатива 3	Заповнення правової прогалини. Створення повноцінного регулювання, що дозволить мінімізувати ризики від поширення хвороби та збитки від неї. Збереження іміджу та статусу країни, що дозволить зберегти можливості для торгівлі продукцією птахівництва, в т.ч. і	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування.

	міжнародної.	
--	--------------	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні.	Прямі витрати відсутні, доки не виникне хвороба.
Альтернатива 2	Прямі вигоди відсутні.	Прямі витрати відсутні, доки не виникне хвороба.
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів знизить ризик виникнення і розповсюдження хвороби.	Витрати на проведення профілактичних заходів.

Оцінка впливу на сферу суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	221	158	103	482
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	45,9	32,7	21,4	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні.	В разі виникнення епізоотії, витрати на ліквідацію і оздоровлення особливо ймовірні для суб'єктів, що не застосовуватимуть профілактичні заходи.
Альтернатива 2	Можливість часткового попередження негативних наслідків при виникненні хвороби.	Витрати можливі для тих суб'єктів, що виконуватимуть рекомендації та застосують профілактичні заходи на власний розсуд.
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів мінімізує можливість виникнення хвороби та відповідно зменшить потенційні витрати від ліквідації наслідків.	Витрати можливі за умови прийняття відповідного рішення суб'єктів господарювання. Витрати на проведення профілактичних заходів.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Збереження існуючої ситуації є неприйнятним з огляду на суттєве зростання ризиків виникнення і поширення хвороби на території України за останні роки.
Альтернатива 2	2	Питання вирішується частково і може бути прийнятним за умови низького ризику появи хвороби на території України. Суб'єкт зможе самостійно обирати, як саме застосовувати заходи, передбачені рекомендаціями. Проте такий підхід є занадто ризикованим в разі виникнення хвороби і не може забезпечити захист від неконтрольованого поширення збудника.
Альтернатива 3	4	За сучасних обставин, єдиним адекватним шляхом є запровадження належного державного регулювання заходів з профілактики аспергильозу і микотоксикозів птиці. Такий підхід відповідає світовій практиці та відображає потреби як держави, так і галузі птахівництва.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні або незначні.	Переважно пов'язані із очікуваними ризиками та втратами у випадку виникнення хвороби.	Низький результат Альтернативи 1 обумовлений надмірними ризиками втрати контролю над епізоотичною ситуацією в Україні та може спровокувати значні втрати для

			економіки та бізнесу.
Альтернатива 2	Незначні, через обмеженість застосування норм, що мають рекомендаційний характер.	Витрати на проведення профілактичних рекомендованих заходів, що здійснюватимуться на розсуд суб'єкта господарювання.	Низький результат Альтернативи 2 обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва.
Альтернатива 3	Можливість організованої протидії занесення збудника хвороби у птахогосподарство. Мінімізація наслідків від хвороби завдяки застосуванню профілактичних заходів.	Пов'язані із проведенням у птахогосподарствах профілактичних заходів. Для суб'єктів господарювання також виникнуть витрати в частині дотримання належного рівня біологічної безпеки, що будуть залежати від поточного стану біобезпеки господарств кожного суб'єкта.	Варіант є оптимальним з огляду на сучасний стан застосовуваних в світі засобів правового регулювання профілактики та боротьби із аспергільозом і мікотоксикозами птиці. Даний спосіб повністю відповідає нормам Закону України «Про ветеринарну медицину» та вимогам сучасності. Сприятиме запобіганню втрати поголів'я птиці, зниження продуктивності, покращенню якості виробництва продукції птахівництва та збереженню можливостей виходу її на міжнародні ринки.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи.	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта.
Альтернатива 1	Відмова від Альтернативи 1 через	Динаміка поширення аспергільозу і

	надмірну ризикованість продовження відсутності регулювання та відповідно потенційної втрати контролю над епізоотичною ситуацією в країні.	мікотоксикозів птиці на території України складає зростаючу небезпеку для птахівництва України.
Альтернатива 2	Доцільність Альтернативи 2 є сумнівною, з огляду на частковий регулюючий ефект від застосування виключно рекомендаційних норм.	Низький результат обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва.
Альтернатива 3	Чітко встановлює заходи обов'язкові для виконання усіма суб'єктами господарювання направлені в першу чергу на недопущення виникнення захворювання, збереження епізоотичного благополуччя птахівництва, виробництва безпечних продуктів харчування.	Нестача фінансування на проведення всіх необхідних заходів може бути суттєвою загрозою забезпечення виконання акту.

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення мети, доцільно прийняти розроблений проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці", що забезпечує стабільну епізоотичну ситуацію в державі.

Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є найбільш доцільним та адекватним з огляду на можливість виконання та ефективної реалізації регуляторного акта, який дозволить забезпечити зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення аспергільозу птиці у птахівничих господарствах різних форм власності, а також усунення ризиків для виникнення захворювання у людей, забезпечення стійкого епізоотичного благополуччя у птахівництві, виробництва продукції птахівництва гарантованої якості і безпеки.

V. Механізми та заходи, які забезпечують розв'язування визначеної проблеми

Вказану вище проблему планується розв'язати шляхом реалізації регуляторного акта, який надасть можливість забезпечення епізоотичного благополуччя України щодо аспергільозу птиці, покращення методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращення можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення аспергільозу птиці у птахівничих господарствах різних форм власності, усунення ризиків виникнення захворювання у людей, шляхом визначення заходів безпеки у птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації аспергільозу

птиці і боротьби з мікотоксикозами. Заходи, які необхідно здійснити органам влади для розв'язання проблеми:

1) довести вимоги Інструкції до відома співробітників ветеринарних підрозділів Держпродспоживслужби та підготувати необхідні інструктивні матеріали на місцях;

2) забезпечити інформування громадськості про вимоги Інструкції шляхом оприлюднення її на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держпродспоживслужби, а також шляхом роз'яснювальної роботи через територіальні органи Держпродспоживслужби та управління агропромислового розвитку.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) провести навчання відповідального персоналу щодо особливості заходів профілактики аспергільозу і мікотоксикозів птиці та дій у випадку діагностування їх в господарстві;

2) переглянути внутрішні операційні та управлінські процеси щодо проведення профілактичних заходів згідно Інструкції;

3) передбачити в планах необхідні матеріальні та фінансові ресурси, в залежності від потреб підприємства на виконання вимог Інструкції.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Прийняття та реалізація проекту наказу дозволить забезпечити епізоотичне благополуччя України щодо аспергільозу птиці, покращити методи боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращити можливості реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшити або усунути ризики виникнення та поширення аспергільозу і мікотоксикозів у птахівничих господарствах різних форм власності, усунути ризики виникнення захворювання у людей.

Вплив зовнішніх факторів на дію цього регуляторного акта не очікується.

Оцінка можливості впровадження та виконання вимог акта державними установами ветеринарної медицини, які віднесені до сфери управління Держпродспоживслужби України, суб'єктами господарювання – вище середнього.

Реалізація регуляторного акта не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат з Державного бюджету України.

Для суб'єктів господарювання впровадження цього регуляторного акта не призведе до збільшення витрат, пов'язаних з необхідністю вивчення основних положень регуляторного акта.

Проект наказу відповідає принципам державної регуляторної політики.

Очікувані наслідки дії запропонованого регуляторного акта не передбачають нанесення шкоди суб'єктам господарювання.

Витрати суб'єктів господарювання можуть бути здійснені в межах загальних видатків на здійснення протиепізоотичних заходів та дотримання

належного рівня біобезпеки, а тому зазначені розрахунки витрат згідно Додатку 2 та Додатку 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахункові витрати суб'єктів підприємництва наведені згідно Додатку 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Враховуючи безперервність функціонування галузі ветеринарної медицини, регуляторний акт доцільно запроваджувати на термін дії Закону України "Про ветеринарну медицину", та буде залежати від змін у законодавстві України. У разі необхідності будуть внесені зміни.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показниками результативності впровадження регуляторного акта буде зменшення кількості неблагополучних пунктів по аспергільозу птиці, кількості хворої птиці в неблагополучних пунктах, кількості моніторингових досліджень відповідно до статистичної звітності, усунення ризику захворювання людей на аспергільоз внаслідок споживання інфікованої продукції птахівництва.

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією регуляторного акта, не передбачено. Не передбачається створення державних цільових фондів.

Зменшення розміру надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією цього акта, не прогнозується.

Розмір коштів та часу, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта не зміниться.

Дія буде поширюватися на всіх суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність в галузі птахівництва.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб вище середнього, оскільки регуляторний акт розміщено на офіційному веб-сайтах Мінагрополітики www.minagro.gov.ua та Держпродспоживслужби www.consumer.gov.ua. Прогнозні значення показників результативності Інструкції будуть встановлюватися після набрання чинності Проекту наказу.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – прямих надходжень до державного бюджету не передбачається.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 482 суб'єктів господарювання діяльність яких пов'язана з утриманням та вирощуванням птиці (дрібні, середні, малі), та особисті селянські господарства громадян (приватний сектор) в яких утримується понад 91942,3 тис. голів.

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – високий, оскільки повідомлення про оприлюднення, проект наказу та аналіз регуляторного впливу акта

розміщено на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби (<http://www.consumer.gov.ua/>) у розділі "Діяльність", підрозділ "Обговорення проектів документів".

4. Час, що необхідно буде витратити суб'єктам господарювання та/або фізичним особам, для виконання вимог акта – разово орієнтовно 2 години для відповідальних працівників на ознайомлення із новою Інструкцією, а також для проведення навчання персоналу, в залежності від рівня попередньої підготовки, орієнтовно до 8 годин. Час витрачений в даному випадку має обліковуватись в межах норм часу, що витрачається на виконання безпосередніх фахових обов'язків.

Для визначення результативності пропонується встановити такі показники:

кількість планових діагностичних досліджень на аспергільоз (мікотоксикози) птиці;

кількість випадків захворювання сільськогосподарської птиці;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, які постраждали внаслідок захворювання;

кількість неблагополучних пунктів.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів раїни шляхом обробки статистичної звітності Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, де будуть визначатися об'єкти контролю та нагляду, зони підвищеного ризику, які потребують повторного обстеження, досліджень та проведення відповідних протиепізоотичних заходів.

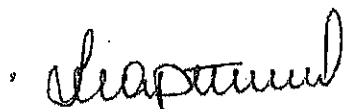
Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись до дня набрання чинності акта.

Повторне відстеження буде проводитись через рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Періодичне - раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження.

Наукові установи для здійснення відстеження не залучатимуться.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики та
продовольства України**

Максим МАРТИНЮК